

תלמוד בבלי מסכת שבת דף פח עמוד א

+שמות יט+ ויתיצבו בתחתית ההר, אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעה רבה לאורייתא. אמר רבא: אף על פי כן, הדור קבלוה בימי אחשורוש. דכתיב +אסתר ט+ קימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר. אמר חזקיה: מאי דכתיב +תהלים עו+ משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה אם יראה למה שקטה, ואם שקטה למה יראה? אלא: בתחילה - יראה, ולבסוף - שקטה. ולמה יראה - כדריש לקיש, דאמר ריש לקיש: מאי דכתיב +בראשית א+ ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, ה"א יתירה למה ל? - מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, ואמר להם: אם ישראל מקבלים התורה - אתם מתקיימין, ואם לאו - אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו.

They stood at the foot of the mountain. From this we may learn that Hashem placed the Mountain upon them like a barrel and said to them. If you accept the Torah - it will be good, and if not, Here shall be burial place... Rava stated Nevertheless, they reaffirmed their acceptance in the days of Achashveirosh as it states "The Jews upheld and accepted" - they upheld that which they had previously accepted

תוספות מסכת שבת דף פח עמוד א

כפה עליהן הר כגיגית - ואע"פ שכבר הקדימו נעשה לנשמע שמא יהיו חוזרים כשיראו האש הגדולה שיצאתה נשמתן

ספר גור אריה על שמות פרק יט פסוק יז

אבל העיקר הפירוש אשר נראה פשוט, כי *כפה* *עליהם* ההר כגיגית לומר 'אם לא תקבלו התורה, שם תהא קבורתכם' (שבת פח). לומר כי התורה היא הכרחית לקבלה, ואם לא יקבלו התורה - שמה תהא קבורתם. וידוע, כי דברים המוכרחים להיות הם חשובים במעלה יותר, שאי אפשר מבלעדם, ואין קיום לנמצא בזולתם. לכך כפה עליהם ההר כגיגית להודיע מעלת התורה, שאי אפשר מבלעדה כלל. ואם לא היה עושה זה, היו אומרים כי התורה אין הכרחית לעולם, רק ברצון קבלו עליהם, ואם לא קבלו - לא היו צריכין. לכך היה השם יתברך מפתה ומרצה אותם קודם, וכאשר ראו שעיקר נתינתה על ידי כפיית ההר, היו מוכרחים לומר כי נתינתה מוכרחת, שאין להם קיום זולתה. ולכך הביא שם (שבת פח). על המאמר זה 'ויהי ערב ויהי בוקר יום הששי' (בראשית א, לא), ה"א יתרה למה לי, מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית, שאם לא יקבלו ישראל את התורה יחזור העולם לתוהו ובוהו. וזה המאמר בא לפרש למה כפה עליהם הר כגיגית, לומר כי נתינת התורה היא מוכרחת:

ספר גור אריה על בראשית פרק מז פסוק י

ואין להקשות דאם כן יהיו יוצאי מצרים מותרים בקרוביהם, דהא קבלו עליהם את התורה (שמות כד, ז) ולא נולדו בחיוב, ויהיו מותרים בקרוביהם, אין זה קשיא, דהם הוכרחו לקבל, דהא *כפה* *עליהם* הר כגיגית כדלקמן (רש"י שמות יט, יז), ולא אמרינן בזה דהוי קטן שנולד. דודאי מי שנתגייר מעצמו, כגון גוי, כיון דלא היה צריך לגייר והוא מגייר עצמו - הוי בריה אחרת לגמרי, אבל ישראל שיצאו ממצרים - כיון שהיו מחויבים לקבל את התורה, והיו מוכרחים לזה, אין זה קטן שנולד.

מדרש תנחומא (ורשא) פרשת נח סימן ג

ויתיצבו בתחתית ההר (שמות י"ט) ואמר רב דימי בר חמא א"ל הקב"ה לישראל אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, ואם תאמר על התורה שבכתב כפה עליהם את ההר והלא משעה שאמר להן מקבלין אתם את התורה, ענו כלם ואמרו נעשה ונשמע מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט אלא אמר להן על התורה שבע"פ שיש בה דקדוקי מצות וחסרות והיא עזה כמות וקשה כשאל קנאתה, לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו שנא' ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך (דברים ו'), ומנין אתה למד שאין אהבה זו אלא לשון תלמוד, ראה מה כתיב אחריו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ואי זה זה תלמוד שהוא על הלב

משך חכמה על שמות פרק יט פסוק יז

(יז) ויתיצבו בתחתית ההר - מלמד שכפה עליהן הר כגיגית (שבת פח).

פירוש, שהראה להם כבוד ה' בהקיץ ובהתגלות נפלאה עד כי ממש בטלה בחירתם הטבעי ויצאה נשמתם מהשגת כבוד ה' והיו מוכרחים כמלאכים בלא הבדל וראו כי כל הנבראים תלוי רק בקבלת התורה, (וכמדומה שכבר עמדו ע"ז) ואמר רבא (שבת פח) מכאן מודעה רבא לאורייתא, והא דכופין בקרבנות עד שיאמר רוצה אני (ראש השנה ו), משך חכמה על שמות פרק א פסוק א

מי כל בשר אשר כו' כמונו ויחי שיהיו הם העדים על נבואתו א"כ אח"כ הלא שבו לבחירה שא"כ אין תכלית תו בברייתם כיון שזכיייתם סרה מהם הבחירה והיה השכלתם בהירה בלי עירוב דמיון וגשם כלל עד כי הוכרחו כמלאכים שמוכרחים מצד שכלם שע"ז נאמר *כפה* *עליהם* הר כגיגית (שבת פח) שהיו מוכרחים מצד שכלם והשגתם לקבל עליהם התורה והיה ענין מקריי היינו שהיה רק להיות מאמינים בנבואת משה לא מצד האותות ויאמינו בד' לעולם א"כ מה שיותר מן ההכרח הלא נאות לפניהן לשוב אל הבחירה בלא בחירה הלא היה להם שכר על קיום התורה שעל הכרח אין שכר כיון שלא מצד עצמם והכנתם היה סר מאתם הבחירה וזה שאמר שובו לכם לאהליכם (דברים ה, ל) היינו לבחירה ולכוחות

אסתר פרק ט פסוק כז

קִיְמוּ וקבלו > וקבלו היהודים עליהם ועל זרעם ועל כל הנולדים עליהם ולא יעבור להיות עושים את שני הימים האלה ככתבם וכזמנם בכל שנה ושנה:

חידושי הרמב"ן מסכת שבת דף פח עמוד א

והא דאמרין בענין אגדה הא מודעה רבא לאורייתא ומתוך כבר קבלוה בימי אחשורוש. קשה לי וכי מה קבלה זו עושה מסופו של עולם לתחלתו, אם קודם אחשורוש לא היו מצווים למה נעשו ואם נאמר מפני שעברו על גזירת מלכם א"כ בטלת מודעה זו, ועוד למה הצריכם לקבלה וברית, ונ"ל לומר דמתחלה אע"פ שהיה להם מודעה מ"מ לא נתן להם הארץ אלא כדי שיקיימו התורה כמו שמפורש בתורה בכמה פרשיות, וכתבי (תהלים ק"ה) ויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים ירשו בעבור חוקיו ותורתיו ינצורו, והם עצמן מתחלה לא עכבו דבר כלל ולא אמרו במודעה כלום אלא ברצון נפשם מעצמם אמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, לפיכך כשעברו על התורה עמד והגלם מן הארץ, משגלו מסרו מודעה על הדבר מדכתיב (יחזקאל כ') והעולה על רוחכם היה לא תהיה אשר אתם אומרים נהיה כגוים וכמשפחות האדמה לשרת עץ ואבן, וכדאמרין באגדה (סנהדרין ק"ה א') רבינו יחזקאל עבד שמכרו רבו כלום יש לו עליו וכו', לפיכך כשבאו לארץ בביאה שניה בימי עזרא עמדו מעצמם וקבלוה ברצון שלא יטענו עוד שום תרעומות, והיינו בימי אחשורוש שהוציאו ממות לחיים והיה זה חביב עליהם מגאולה של מצרים.

חתם סופר מסכת שבת דף פח עמוד א

ויתיצבו בתחתית ההר. אמר ר' אבדימא בר חמא בר חסא מלמד שכפה עליהם הר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהיה קבורתכם וכו'. במשנה למלך פרק י' ממכירה הקשה להסוברים דבאונס מיתה לא מהני טענת אונס דמחמת סכנת מיתה גמר ומקני אם כן איך אמר מודעה רבה לאורייתא ע"ש, ויש ליישב לפמ"ש תוס' דירא מפני אש הגדולה וחשבו נסכסכים לסכנת נפשות בעונשין מרים וקשים כמו שאמרו להדיא למה נמות כי תאכלנו האש הגדולה הזאת ואלו לא כפה ההר כגיגית היו בורחים מהאש אלא שעכשו שכפה הר כגיגית אמרו בנפשם מה לי הכא מה לי התם הבורח מהאש יפול אל הפח כפיית ההר, נמצא בזה לא שייך אגב אונס מיתה גמר ומקנה שהרי לא חשבו להמלט מיתה בכניסה אל האש, ומיושב קושי' משנה למלך וממילא מיושב קו' תוס' מאומות העולם ריש פ"ק דע"ז? הם מיאנו מיד אלא רצו לקבל טרם שידעו מהאש גדולה הזאת ואלו היה כפה עליהם ההר כגיגית אז והיו מקבלים מחמת אונס מיתה לא ה' להם מודעה כקושי' משנה למלך דאגב אונס נפש גמר ומקנה: